

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут пожежної та техногенної безпеки
Кафедра державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Вченої ради
навчально-наукового інституту
пожежної та техногенної безпеки
кандидат технічних наук, доцент
полковник служби цивільного захисту

Валентин МЕЛЬНИК
«29» серпня 2025 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 261 «Пожежна безпека»

Освітня програма: «Пожежна безпека», «Пожежогашіння та аварійно-рятувальні роботи»

Форма здобуття освіти: очна, заочна

Наскрізна програма практичної підготовки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 261 «Пожежна безпека» за освітньо-професійними програмами «Пожежна безпека», «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» містить у собі види практик та строки їх проведення, вимоги до баз практик, основні аспекти організації проведення та керівництва практиками, критерії підбиття підсумків та схему нарахування балів.

Розробники:

начальник кафедри державного нагляду
у сфері пожежної та техногенної
безпеки, д.т.н., професор
полковник служби цивільного захисту

Юрій ОТРОШ

доцент кафедри державного нагляду
у сфері пожежної та техногенної
безпеки, к.т.н., доцент
полковник служби цивільного захисту

Олександр ПИРОГОВ

Рецензенти:

- начальник відділу пожежної безпеки Управління запобігання надзвичайним ситуаціям Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області Дмитро СЕЛІХОВ;

- начальник кафедри пожежної і техногенної безпеки об'єктів та технологій Національного університету цивільного захисту України кандидат технічних наук, доцент Володимир ОЛІЙНИК.

Програму рекомендовано кафедрою державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, протокол від «___» _____ 20__ року, № ____.

Начальник кафедри державного нагляду
у сфері пожежної та техногенної
безпеки, д.т.н., професор

Юрій ОТРОШ

Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, протокол від «___» _____ 20__ року, № ____.

Начальник навчально-наукового інституту
пожежної та техногенної безпеки
кандидат технічних наук, доцент,
полковник служби цивільного захисту

Валентин МЕЛЬНИК

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ОПИС ПРАКТИК.....	5
2.1. Мета практик.....	5
2.2. Зміст практик.....	5
2.3. Види практик.....	6
2.4. Характеристика практик.....	6
2.5. Основні завдання практик.....	7
2.6. Результати практик.....	7
3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК.....	9
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ.....	9
4.1. Права та обов'язки.....	9
4.2. Загальна організація, проведення практики і контроль за її проходженням здобувачами вищої освіти.....	14
5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.....	15
5.1. Вимоги до звіту про практику.....	15
5.2. Вимоги до захисту результатів практики.....	16
5.3. Шкала та критерії оцінювання результатів практики.....	17
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	20
7. ДОДАТКИ.....	24
Додаток А. Програма навчальної практики на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності	24
Додаток Б. Програма виробничої практики (стажування) на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності	36
Додаток В. Щоденник практики.....	48
Додаток Г. Характеристика за результатами проходження практики.....	54
Додаток Д. Звіт про проходження практики.....	56

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка (практика) – одна з форм організації освітнього процесу, яка є обов'язковою складовою освітньо-професійних програм «Пожежна безпека» та «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» (далі – освітня програма) і спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння формами організації праці, удосконалення професійних навичок і вмінь відповідно до спеціальності, ознайомлення порядком організації та здійснення професійної діяльності за визначеною посадою.

Зміст та завдання практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти визначаються цією програмою, на підставі нормативного змісту підготовки здобувачів освіти, сформульованого у термінах результатів навчання в освітній програмі.

Практична підготовка здобувачів, які навчаються за державним замовленням, здійснюється з урахуванням вимог МВС та ДСНС.

Здобувачі вечірньої, заочної та дистанційної форм здобуття освіти проходять усі види практики, що визначені освітньою програмою та навчальним планом для денної форми здобуття освіти.

Практика проводиться у спеціально відведений період навчального року відповідно до графіку освітнього процесу або паралельно з навчальними заняттями, з урахуванням тривалості навчального часу певних категорій здобувачів та їх форми здобуття освіти.

Навчально-науковий інститут пожежної та техногенної безпеки має право при організації практичної підготовки встановлювати індивідуальні графіки проведення певних видів практики в межах поточного навчального року здобувачам заочної форми здобуття освіти, які проходять службу в Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, центральних органах виконавчої влади із спеціальним статусом, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, інших розвідувальних органах України, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, Національній поліції України, в підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Програма навчальної практики розроблена відповідно до освітньо-професійних програм «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» та «Пожежна безпека» для підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека».

Під час проходження практичної підготовки забороняється використовувати працю здобувачів для цілей, не передбачених програмою практичної підготовки.

2. ОПИС ПРАКТИК

2.1. Мета практик

Загальною метою практичної підготовки (практики) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є закріплення теоретичних знань, професійних умінь і навичок, одержаних в університеті, для всебічного їх використання в практичній діяльності, прийняття самостійних рішень під час реалізації професійних функцій, покращення навичок виконання посадових обов'язків на посаді провідного інспектора (офіцера-рятувальника громади), а також виховання потреби у систематичному удосконаленні своїх знань та застосовуванні їх в майбутній практичній діяльності.

2.2. Зміст практик

Зміст практичної підготовки (практики) повинен відповідати Положенню про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України та наказу МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту».

Завдання практичної підготовки (практики) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, розробляються навчально-науковим інститутом пожежної та техногенної безпеки та кафедрою державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

У наскрізній програмі практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою висвітлено зміст практичної підготовки за посадою: *провідний інспектор відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності*.

Конкретний зміст практик за даною посадою міститься у відповідних додатках.

Проходження практичної підготовки здійснюється за календарним планом, що розробляється здобувачем вищої освіти згідно з програмою та планом роботи підрозділу під керівництвом безпосереднього керівника, затверджується начальником підрозділу та завіряється печаткою.

Основною формою виконання програми практичної підготовки є безпосереднє ознайомлення здобувача вищої освіти з посадовими обов'язками провідного інспектора (офіцера-рятувальника громади), а також індивідуальних завдань, які можуть видаватись здобувачам вищої освіти з метою отримання ними практичних навичок на займаній посаді.

Протягом практичної підготовки кожен здобувач вищої освіти веде щоденник, до якого заносяться відповідні нотатки щодо нормативно-правових актів та розпорядчих документів, що здобувач вивчав, відомості про практичний підрозділ ДСНС, його структуру, посадових осіб та організацію їх роботи, та будь-які інші відомості, які, відповідно до програми, необхідно занотувати. За відсутності щоденника проходження навчальної практики не зараховується.

Контроль, аналіз та узагальнення роботи здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практичної підготовки від підрозділів ДСНС в областях та безпосередні

керівники практичної підготовки від університету.

На час проведення практичної підготовки здобувачі підпорядковуються начальникові підрозділу, який на цей період є для них прямим начальником та несе відповідальність за якість виконання ними програми практичної підготовки, вимог безпеки праці тощо.

2.3. Види практик

Види практичної підготовки (практик) за курсами підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Види практик здобувачів освіти

Курс	Назва практики	Семестр	Тривалість практики	Кафедра, що забезпечує організацію
3	Навчальна практика на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності	6	4 тижнів	ДНСПТБ
4	Виробнича практика (стажування) на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності	8	6 тижнів	ДНСПТБ, ПТБОтаГ, АСБтаІТ, ПРтаФП

2.4. Характеристика практик

Характеристика практичної підготовки (практик) за курсами підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наведена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Характеристика практик здобувачів освіти

Курс	Назва практики	Семестр	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Форма контролю
3	Навчальна практика	6	6	180	диф.залик
4	Виробнича практика (стажування)	8	9	270	диф.залик

2.5. Основні завдання практик

Вищезначена мета практичної підготовки (практики) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти конкретизується у таких завданнях:

- узагальнення та поглиблення набутих в НУЦЗ України теоретичних і практичних знань, одержання професійних умінь і навичок необхідних для успішного виконання майбутніх посадових інструкцій, виховання потреби систематичного поповнення знань та їхнього застосування у практичній діяльності;

- підготовка майбутнього фахівця до самостійного виконання професійних обов'язків щодо забезпечення пожежної та техногенної об'єктів та населених пунктів, запобігання виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також організації діяльності органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- формування моральних якостей, почуття колективізму і товариської взаємодопомоги, патріотизму, відповідальності за виконання професійного обов'язку;

- глибоке та всебічне вивчення ділових і моральних якостей здобувачів освіти з метою створення умов для їхньої оптимальної реалізації у подальшій практичній діяльності.

2.6. Результати практик

Наскрізна програма передбачає необхідну послідовність проведення практичної підготовки (практик) для одержання достатнього обсягу практичних знань та умінь майбутнього фахівця відповідно до стандарту освіти та освітньої програми.

Конкретизація результатів практичної підготовки здобувачів освіти за відповідною посадою наведена у додатках.

Професійні компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю К8 «Пожежна безпека» у галузі знань К «Безпека та оборона»:

Шифр компетентності	Зміст компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК7	Навички міжособистісної взаємодії
ЗК8	Здатність працювати як в команді, так і автономно

Спеціальні фахові компетентності (СК)	
СК11	Усвідомлення функцій держави з питань пожежної безпеки, форм реалізації цих функцій, правових основ пожежної безпеки; дотримання загальних принципів та норм правового регулювання забезпечення пожежної безпеки об'єктів і територій
СК12	Здатність оперувати термінами та визначеннями понять стосовно пожежної безпеки, параметрів небезпечних чинників пожежі.
СК13	Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від впливу небезпечних чинників пожежі та обґрунтований вибір систем забезпечування пожежної безпеки та захисту довкілля.
СК15	Здатність організовувати нагляд (контроль) за виконанням вимог пожежної безпеки, обґрунтування заходів, спрямованих на усунення порушень, посилення протипожежного захисту.
СК16	Здатність оцінювати відповідність технологічних процесів вимогам пожежної безпеки, розроблення та обґрунтування заходів, спрямованих на усунення порушень.
СК17	Здатність перевіряти, контролювати, оцінювати технічний стан систем протипожежного захисту, брати участь у застосуванні і експлуатації цих систем.
СК18	Здатність до розрахунків та перевірки елементів систем протипожежного водопостачання, проєктів протипожежного водопостачання щодо відповідності вимогам пожежної безпеки.
СК22	Здатність проводити адміністративне розслідування у справах, пов'язаних з порушенням установлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконанням приписів і постанов та оформлювати матеріали про адміністративні правопорушення.
Спеціальні предметні компетентності (ПК)	
ПК31	Здатність до дій в особливих умовах, пов'язаних із високим рівнем фізичного та психологічного навантаження, та в умовах воєнного стану.
ПК32	Здатність до дій у випадку повідомлення про виявлення підозрілих або вибухонебезпечних предметів, їх безпечної ідентифікації, навчання населення ризикам, що пов'язані з поведінням з вибухонебезпечними предметами.
ПК34	Здатність визначати статичні і динамічні характеристики систем автоматичного управління та засобів раннього виявлення надзвичайних ситуацій; здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення пожежної безпеки, обґрунтовано обирати відомі пристрої, системи та методи захисту технологічних процесів.
ПК35	Здатність аналізувати та визначати системи забезпечення пожежної безпеки об'єктів підвищеної небезпеки.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практична підготовка (практика) проводиться в умовах професійної діяльності шляхом проходження здобувачами різних видів практик в органах і підрозділах ДСНС України, підприємствах, установах та організаціях усіх форм власності та сфер управління, включаючи державні органи та органи місцевого самоврядування, у фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб, які ведуть незалежну професійну діяльність, а також в структурних підрозділах НУЦЗ України (далі – бази практики).

Практична підготовка здобувачів, які навчаються за державним замовленням, здійснюється на базах практики, які підпорядковані ДСНС.

Для здобувачів, підготовка яких здійснюється за кошти фізичних (юридичних) осіб, бази практики визначаються, враховуючи їх пропозиції, за погодженням з керівництвом навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки. Для іноземних здобувачів бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців і можуть бути розташовані як на території країн-замовників, так і в межах України.

Облік підприємств, установ та організацій, що залучаються для проведення практики здобувачів, підготовка яких здійснюється за кошти фізичних (юридичних) осіб, здійснюється навчально-науковими інститутами відповідно до пропозицій відповідальних керівників кафедр на основі договорів із підприємствами, організаціями та установами – незалежно від організаційно-правових різновидів і форм власності.

Бази практики (підприємства, установи та організації, які залучаються для проведення практики здобувачів), повинні:

- забезпечувати досягнення мети та виконання основних завдань практики та освітньої програми в цілому;
- мати структуру, що відповідає спеціальності (освітній програмі), за якою здійснюється підготовка здобувачів в НУЦЗ України;
- забезпечувати кваліфікованим керівництвом практики здобувачів;
- забезпечувати здобувачів на час практики робочими місцями;
- надавати можливість здобувачам користуватись службовими приміщеннями, технічними засобами, нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ

4.1. Права та обов'язки

Права та обов'язки керівників практичної підготовки (практики) та здобувачів освіти НУЦЗ України регламентуються Положенням про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України.

Керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки при організації практичної підготовки (практики) здобувачів освіти несе відповідальність за:

- призначення досвідчених керівників практикою з числа науково-педагогіч-

них працівників, які несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики;

- проведення інструктажів зі здобувачами, які направляються для проходження практики;
- надання здобувачам програми проходження практики, методичних рекомендацій щодо проведення практики;
- ознайомлення здобувачів із системою інформування про хід практики;
- контроль прибуття здобувачів до структурних підрозділів баз практик, виконання ними визначеного розпорядку дня і календарного плану проходження практики, який є розділом щоденника практики, своєчасну підготовку необхідної документації.

Керівник практики від НУЦЗ України зобов'язаний:

- провести до початку проведення практики з практикантами інструктажі, надати їм необхідні документи: програму практики, щоденник практики, методичні рекомендації щодо проведення практики тощо; надавати методичну допомогу здобувачам при складанні ними їх календарного плану проходження практики;
- ознайомити практикантів з порядком звітності та інформування ними про хід і результати проходження практики;
- контролювати проведення з практикантами обов'язкових інструктажів з питань охорони праці;
- контролювати виконання здобувачами календарного плану проходження практики;
- усувати недоліки в організації і проведенні практики;
- аналізувати характеристики на здобувачів за результатами проходження ними практики;
- вивчати та систематизувати досвід роботи випускників НУЦЗ України, які проходять службу у структурних підрозділах ДСНС України (інших формуваннях сил безпеки та оборони), працюють на підприємствах, в установах та організаціях;
- брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з практикантами під час проходження практики;
- у складі комісії приймати підсумковий контроль з практики.

Керівник практики від НУЦЗ України має право:

- ознайомитись з планом практики;
- вносити пропозиції щодо заохочення практикантів і керівників практики з числа практичних працівників структурних підрозділів ДСНС (інших формуваннях сил безпеки та оборони), підприємств, установ та організацій.

Керівник бази практики несе відповідальність за організацію та якість проведення практики і зобов'язаний:

- забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, безпеки життєдіяльності і виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- визначити конкретні структурні підрозділи для проведення практики у відповідності з освітньою програмою практикантів;

- призначити наказом керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний освітній рівень і практичний досвід роботи, високі ділові та моральні якості та закріпити практикантів за безпосередніми керівниками практики (копія наказу в триденний термін направляється до НУЦЗ України);
- здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, аналізувати її результати, розробляти рекомендації щодо її вдосконалення;
- підводити підсумки практики з обов'язковим виставленням загальної оцінки практикантам (за результатами приймання заліку) і затвердженням звіту за результатами практики, оформляти результати практики наказом, копію якого, разом із рекомендаціями щодо удосконалення проведення практики, направляти до НУЦЗ України;
- здійснювати контроль за забезпеченням належних умов служби (праці) і побуту здобувачів під час проходження практики;
- надавати до НУЦЗ України характеристики на практикантів за результатами проходження ними практики (із зазначенням оцінки за результатами складання практикантами відповідного заліку);
- припинити проходження практики та відряджати здобувача до НУЦЗ України (з письмовим повідомленням) у разі систематичного невиконання ним календарного плану проходження практики, недбалого ставлення до виконання службових (трудових) обов'язків або грубого порушення службової (трудової) дисципліни.

Керівник структурного підрозділу бази практики, в якому проводиться практика, несе персональну відповідальність за якість проведення практики і зобов'язаний:

- забезпечити необхідні умови для виконання практикантами програм, календарних планів проходження практики у повному обсязі та контроль за їх реалізацією;
- встановити режим роботи практикантів;
- підібрати безпосередніх керівників практики з числа працівників структурного підрозділу і подати їх кандидатури для внесення до відповідного наказу бази практики;
- роз'яснити практикантам їх правовий статус, функції й місця керівників практики та інших працівників структурного підрозділу, представити їх особовому складу (працівникам) структурного підрозділу;
- провести інструктаж з практикантами, ознайомити з оперативною обстановкою (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти), завданнями, функціями структурного підрозділу, підприємства, організації, установи, їх структурою, внутрішнім розпорядком, правилами безпеки праці;
- забезпечити практикантів робочими місцями;
- надати практикантам і керівникам практики від НУЦЗ України можливість користуватись службовими приміщеннями, технічними засобами, нормативною та іншою документацією, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо, необхідними для виконання програми практики;
- створити для практикантів необхідні житлово-побутові умови (у разі необ-

хідності);

- контролювати виконання практикантами календарних планів проходження практики;
- аналізувати роботу практикантів і надавати їм допомогу у виконанні програми практики;
- забезпечувати облік виходу на службу (роботу) практикантів;
- інформувати НУЦЗ України про порушення практикантами службової (трудової) дисципліни, внутрішнього розпорядку структурного підрозділу бази практики та про інші порушення;
- узагальнювати підсумки практики у формі звіту за результатами матеріалів, наданих безпосередніми керівниками практики від структурних підрозділів бази практики (копію звіту надсилати до НУЦЗ України);
- затверджувати характеристики на практикантів.

Безпосередній керівник практики від структурного підрозділу бази практики зобов'язаний:

- ознайомити практикантів з оперативною обстановкою в підрозділі, на дільниці, об'єкті, у районі (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти), підприємстві, організації, установі, де організована практика, характером та особливостями роботи;
- провести обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та первинний на робочому місці;
- особисто контролювати за роботою практикантів під час виконання структурним підрозділом оперативних дій за призначенням (для здобувачів бюджетної форми здобуття освіти);
- вести щоденні облік та оцінку роботи практикантів, контролювати за виконанням програми практики, внутрішнього розпорядку, веденням щоденників практики;
- скласти характеристики на практикантів по закінченню практики, подавати їх на затвердження керівнику бази практики (не пізніше ніж за три дні до завершення практики);
- готувати для керівника бази практики матеріали за підсумками проходження практики з метою узагальнення і вироблення пропозицій щодо вдосконалення організації практики;
- скласти характеристики на практикантів, подавати на затвердження їх керівнику структурного підрозділу (не менш ніж за три дні до завершення практики).

Керівникам практики та їх безпосереднім начальникам забороняється:

- допускати використання практикантів на роботах, що не відповідають програмі практики, залучати їх до завдань, виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість;
- переміщення їх з однієї бази практики до іншої без погодження з НУЦЗ України.

До початку практики здобувачі повинні пройти інструктаж з охорони праці,

одержати від керівника практики від НУЦЗ України консультації щодо отримання всіх необхідних документів та матеріалів, їх оформлення, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, своєчасно прибути на базу практики.

Під час проходження практики практиканти підпорядковуються керівнику структурного підрозділу бази практики, в якому вони проходять практику, і який на цей період є для них прямим начальником.

Під час проходження практики практикант зобов'язаний:

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці і виробничої санітарії;
- виконувати розпорядок дня, установлений у структурному підрозділі бази практики за місцем проходження практики, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження;
- виконувати у встановлені строки заходи календарного плану проходження практики і своєчасно вести щоденник;
- звітувати щоденно безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;
- виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог чинного законодавства України;
- вивчати накази, інструкції, огляди, методичні та аналітичні документи, що відносяться до сфери діяльності структурного підрозділу бази практики;
- брати участь у громадському житті колективу структурного підрозділу бази практики;
- своєчасно складати підсумковий контроль з практики;
- за результатами завершення практики скласти звіт про проходження практики, погодити його у керівника практики і затвердити у керівника структурного підрозділу бази практики, в якому проводилась практика.

Практикант має право:

- знайомитися з усіма службовими документами в обсязі завдання, передбаченого програмою та календарним планом роботи;
- користуватися технічними та іншими засобами, нормативною літературою та документами, які є в підрозділі;
- вносити керівництву підрозділу та університету свої пропозиції щодо покращення організації та проведення навчальної практики, а також діяльності підрозділу;
- вільний час використовувати для відпочинку, підготовки до занять, виконання завдань програми та календарного плану. Конкретний режим праці та відпочинку узгоджується з керівництвом підрозділу.

Практиканту забороняється:

- брати участь в ліквідації надзвичайних ситуацій без захисного одягу і спорядження та без дозволу керівника практики;
- працювати в засобах захисту органів дихання у складі ланки ГДЗС та на ви-

соті;

- працювати з механізованим ручним пожежним та аварійно-рятувальним інструментом без дозволу керівника навчальної практики;
- керувати автотранспортом, користуватися вогнепальною зброєю;
- без службової необхідності та дозволу керівників практики і ГУ ДСНС України області відлучатися за межі міста, в якому проводиться навчальна практика;
- вживати алкогольні напої та наркотичні речовини, купатися в річках та водоймищах.

4.2. Загальна організація, проведення практики і контроль за її проходженням здобувачами вищої освіти

За загальну організацію та проведення практичної підготовки (практики) здобувачів НУЦЗ України відповідає перший проректор з навчальної роботи.

За організацію практики здобувачів та контроль за її проведенням відповідає керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, навчально-методичного центру і керівники практики, які призначаються наказом ректора НУЦЗ України.

З метою своєчасного проведення практики керівництво навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки організовує попередню роботу щодо визначення баз практик та розподілу за ними здобувачів навчально-наукового інституту.

Безпосереднє навчально-методичне супроводження, керівництво і контроль за виконанням програми практики здійснює кафедра державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

До керівництва практикою залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники НУЦЗ України та посадові особи органів і підрозділів ДСНС (інших підрозділів сил безпеки та оборони, підприємств, установ та організацій).

Навчальна практика в структурних підрозділах НУЦЗ України проводиться під керівництвом керівника відповідного структурного підрозділу НУЦЗ України.

За організацію практики здобувачів та контроль за її проведенням на базі практики здійснює його керівництво.

Перед початком кожної практики ректор НУЦЗ України наказом про її проведення затверджує список здобувачів, які направляються для проходження практики із зазначенням баз та строків практики.

Тривалість робочого часу здобувача під час проведення практики не повинна перевищувати тривалості робочого дня з урахуванням віку здобувача відповідно до законодавства.

Під час проходження практики здобувачі та керівники практики від НУЦЗ України виконують правила внутрішнього розпорядку бази практики.

Організація практичної підготовки за межами України та відповідальність сторін визначається умовами договору або, у разі його відсутності, забезпечується підприємством, установою, організацією (базою практики).

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка наскрізної програми практичної підготовки;
- укладання договорів про проведення практики між НУЦЗ України та підприємством, установою, організацією;
- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів за базами практики;
- підготовка інформації базам практики про обсяги, спеціальність освітню програму, строки проведення практики здобувачів;
- призначення керівників практики;
- складання тематики календарного плану проходження практики здобувачами;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики;
- аналіз характеристик на здобувачів, отриманих за результатами проходження ними практики;
- інші заходи (в разі необхідності).

Для організації практики наказом ректора НУЦЗ України визначаються структурні підрозділи ДСНС України (інших формувань сил безпеки та оборони, підприємств, установ та організацій), у яких будуть проходити практику здобувачі, їх список та призначає керівників практики з числа науково-педагогічних працівників.

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

5.1. Вимоги до звіту про практику

Після завершення практичної підготовки (практики) здобувачі освіти подають до НУЦЗ України такі документи:

щоденник практики здобувача (додаток В) – документ, який розробляється кафедрою на основі програми практики, заповнюється і ведеться під час проходження практики здобувачем відповідно до змісту, завдань і заходів програми практики. Щоденник практики здобувача містить такі розділи: календарний план проходження практики, робочі записи під час практики, відгук і оцінка про роботу здобувача на практиці, відгук осіб, які перевіряли проходження практики. Печатка бази практики ставиться на першій сторінці на підпис керівника структурного підрозділу бази практики і на другій сторінці щоденника практики на відмітки про прибуття здобувача до структурного підрозділу бази практики та його вибуття з нього;

характеристику на практиканта (додаток Г) – документ, який складається безпосереднім керівником практики від структурного підрозділу бази практики. У характеристиці на практиканта зазначається: обсяг і якість виконання програми й календарного плану проходження практики, рівень підготовки практиканта до виконання службових (трудових) обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці; наявність навичок практиканта складати службові документи; особисті моральні якості, дисциплінованість, старанність, культурний і професійний рівень розвитку, підсумкова оцінка за практику. Печатка бази практики ставиться на підпис керівника (структурного підрозділу) бази практики, якою підписується хара-

ктеристика на практиканта;

документи (або їх копії), наявність яких передбачена програмою практики;

звіт про проходження практики здобувачем (додаток Д) – документ, який складає здобувач за результатами завершення практики. У звіті зазначаються: назва підрозділу, його коротка характеристика; підсумки виконання програми практики та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично); висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики; труднощі і недоліки, які були за період проходження практики, недостатність у знаннях, отриманих під час навчання; обґрунтовані пропозиції (якщо такі є) щодо покращання організації практики, а також пропозиції від керівництва структурного підрозділу (керівника практики) бази практики щодо вдосконалення організації практики та відмітка про виконання календарного плану проходження практики. Печатка бази практики ставиться на підпис керівника структурного підрозділу бази практики, якою затверджується звіт про проходження практики здобувачем;

Загальний обсяг звіту про практику не повинен перевищувати **10 аркушів формату А4 (210x297 мм)**. Робота повинна бути пронумерована. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляється в правому верхньому кутку аркуша без крапки (на титульному аркуші звіту номер сторінки не проставляють, але його включають в загальну нумерацію).

Текст звіту друкується чорним шрифтом формату **Times New Roman 14 pt**. Між рядками встановлюється **інтервал 1,5**. Абзацний відступ – **1,25 пт**. Поля сторінок задають наступного розміру: 30 мм в лівому полі, 15 мм в правому, 20 мм – **верхнє і нижнє поля**.

Звіт про практику, щоденник практики та характеристика на практиканта затверджується керівником відповідного структурного підрозділу бази практики. Підпис керівника структурного підрозділу бази практики засвідчується печаткою.

5.2. Вимоги до захисту результатів практики

Після закінчення практичної підготовки (практики), по прибуттю у встановлений строк в НУЦЗ України, практиканти складають диференційований залік у формі публічного захисту звіту з практики на підставі наданих звітних матеріалів відповідно до програми практики.

Захист звіту з практики здійснюється комісією, яка створюється наказом ректора НУЦЗ України та складається з голови і членів комісії. До складу комісії включаються керівники практики від навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, науково-педагогічні працівники кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Захист звіту з практики має такі частини: виступ здобувача; відповіді на поставлені запитання; оголошення висновків керівників практики; розгляд наданих звітних матеріалів.

Тривалість захисту звіту з практики для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на відповіді комісії).

Комісія після завершення роботи надає:

– характеристики на практикантів – керівництву навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, яке долучає характеристики до особових справ здобувачів;

– інші звітні документи практикантів – кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки має право, за погодженням з першим проректором з навчальної роботи, встановлювати окремим здобувачам індивідуальні терміни складання диференційованого заліку і надання звітних матеріалів з проходження практики за наявності поважних причин, що підтверджені відповідним документом.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах, а загальні підсумки практичної підготовки і заходи щодо її подальшого вдосконалення підводяться на вченій раді навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки та методичній раді НУЦЗ України не менше одного разу протягом навчального року, зокрема під час обговорення освітніх програм.

5.3. Шкала та критерії оцінювання результатів практики

Оцінювання результатів практичної підготовки (практики) здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою кожним членом комісії згідно із критеріями оцінювання наведених у таблиці 5.1. Після закінчення захисту звітів з практики, на закритому засіданні комісії, підраховується середній бал за балами членів комісії. Результати вносяться до екзаменаційної відомості та індивідуальних планів здобувачів.

Здобувачу, який не виконав програму практики або за результатами такої практики отримав негативну оцінку, може бути надано право на проходження цієї практики повторно, після виконання умов визначених Положенням про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України.

Таблиця 5.1 – Критерії оцінювання результатів практики здобувачів освіти

Структура звіту	Бали
Структура звіту складена з додержанням усіх встановлених вимог і містить усі необхідні елементи	10
У цілому структура звіту побудована згідно з вимогами, однак не містить хоча б одного обов'язкового елемента	5
Побудова структури звіту не відповідає встановленим вимогам (розподілу на розділи та інші обов'язкові елементи немає, матеріал подано загальним текстом без структуризації)	0
Оформлення звіту	Бали
Звіт оформлено з додержанням усіх встановлених вимог	10
У цілому звіт оформлено згідно з вимогами, але мають місце незначні відхилення від технічних вимог щодо його оформлення або окремі некоректності, які не мають істотного значення	5

Наявні грубі порушення вимог щодо оформлення звіту або окремих його частин, текст звіту не вивірений на предмет наявності граматичних чи стилістичних помилок	0
Зміст звіту	Бали
Звіт містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики: реалізації програми практики та інших завдань, одержаних від керівників практики для виконання на базі практики; ефективності та корисності практики з погляду набутих навичок та вмій, стану підготовленості зібраних матеріалів для кваліфікаційної роботи (у разі звіту про переддипломну практику) тощо; матеріали звіту охоплюють всі етапи практики. Характеристика керівника від бази практики містить високу позитивну оцінку і засвідчує, що програму практики виконано повною мірою і належним чином	20
Звіт у цілому висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, охоплює при цьому усі етапи практики, містить високу позитивну оцінку керівника від бази практики, однак наявні несуттєві зауваження. Зі змісту можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином	15
Звіт свідчить про виконання програми практики в цілому, переважно охоплює необхідну інформацію, яка є дещо поверхневою, висновки не містять належної аргументації. Характеристика керівника від бази практики в цілому позитивна	10
Програму практики виконано на задовільному рівні, її результати висвітлено у звіті, який при цьому містить певні неточності або не містить важливої інформації, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звіту. Характеристика керівника від бази практики в цілому позитивна	5
Звіт не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації та контролю діяльності, здійснюваної під час проходження практики або окремого її етапу, містить грубі змістові помилки, або негативну характеристику керівника від бази практики, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики	0
У разі невідповідності письмового звіту встановленим вимогам щодо його змісту та оформлення (одержання менше 15 балів) звіт не допускається до захисту і повертається на доопрацювання	
Оформлення та ведення щоденника практики	Бали
Щоденник практики оформлено належним чином, містить повну інформацію про діяльність практиканта та її оцінювання	10
Щоденник у цілому містить належну інформацію, однак оформлений з порушенням установлених вимог	5
Щоденник оформлений з порушенням установлених вимог, не містить передбаченої ним інформації (зокрема щодо змісту виконаних завдань)	0

У разі якщо щоденник містить більше двох негативних оцінок («2») від керівників бази практики, то результати оцінки за іншими об'єктами контролю не враховуються і виставляється загальна негативна оцінка за проходження практики	
Додержання календарного плану	
Здобувач чітко додержувався календарного плану проходження практики, сумлінно та вчасно виконував усі рекомендації керівника, вчасно звітував про результати проходження відповідних етапів практики	10
Здобувач у цілому додержувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій керівника, які вплинули на якість практики, не завжди вчасно подавав звіти про проходження практики.	5
Здобувач не додержувався календарного плану проходження практики, систематично порушував установлені терміни виконання завдань, наданих керівником, та відповідних звітів про проходження практики	0
Публічний захист практики	
Здобувач демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики	40
Здобувач демонструє належні знання, переважно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей	30
Здобувач демонструє часткові знання, слабо орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, у відповідях на запитання припускається помилок	20
Здобувач демонструє знання на рівні окремих фрагментів, слабо орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, частково дає відповіді на запитання	10
Здобувач не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і набутих практичних навичок та вмій (у такій ситуації оцінка за письмовий звіт не враховується і виставляється загальна оцінка за практику «0 балів»)	0

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)
90-100	А
80-89	В
65-79	С
55-64	D
50-54	E

35-49	FX
0-34	F

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1.	Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» підготовки здобувачів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в галузі знань К Безпека та оборона, спеціальність К8 Пожежна безпека. Черкаси: НУЦЗ України, 2025. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/osvitni_programi/2025/b/pb.pdf
2.	Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3.	Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
4.	Наказ МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-20#Text
5.	Наказ НУЦЗ України від 19.06.2025, № 364 «Про затвердження Положення про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України».

Законодавчі акти та розпорядчі документи:

1.	Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 року № 5403-VI.
2.	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8074-10.
3.	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 року № 877-V.
4.	Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV.
5.	Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 року № 2245-III.
6.	Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 року № 1882-IX.
7.	Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР.
8.	Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI.
9.	Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
10.	Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей».

11.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 року № 5 «Про затвердження Типового положення про відомчу пожежну охорону».
12.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій».
13.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386).
14.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки».
15.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
16.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»
17.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 315 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
18.	Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»
19.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 року № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури».
20.	Наказ МВС України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами».
21.	Наказ МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення» (із змінами, внесеними Наказом ДСНС від 02.06.2025 р. № 370).
22.	Наказ МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів».
23.	Наказ МВС України від 05.12.2019 року № 1021 «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням».
24.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 183 «Про затвердження Порядку

	підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
25.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 184 «Про затвердження порядку підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони».
26.	Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»
27.	Наказ МВС України від 21.11.2023 року № 945 «Про затвердження Типового положення про службу пожежної безпеки».
28.	Наказ ДСНС України від 19.03.2024 № 311 «Про деякі питання розрахунку витрат на гасіння пожежі»
29.	Наказ ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок» (в редакції наказу ДСНС України від 14.11.2022 року № 644)»
30.	Наказ ДСНС України від 23.06.2025 року № НС-705 «Про затвердження Основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»
31.	Наказ ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»
32.	Наказ ДСНС України від 18.08.2017 року № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків»
33.	Наказ ДСНС України від 20.12.2024 року № 1372 «Про визначення державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки»
34.	Наказ ДСНС України від 11.06.2025 року № 657 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі уповноваженими посадовими особами ДСНС»
35.	Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
36.	Наказ ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»

Допоміжна:

1.	ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
2.	ДСТУ 8828:2019. Пожежна безпека. Загальні положення.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний портал Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>;

4. Офіційний портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
5. Офіційний портал Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>
6. Офіційний портал Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>
7. Офіційний портал НУЦЗ України. URL: <https://nuczu.edu.ua/ukr/>
8. Електронна бібліотека закладів вищої освіти ДСНС України. URL: <https://elibrary.net.ua/>

7. ДОДАТКИ

Додаток А

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ НА ПОСАДІ ПРОВІДНОГО ІНСПЕКТОРА ВІДДІЛУ (СЕКТОРУ) РАЙОННОГО УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета та завдання навчальної практики

Навчальна практика на посаді провідного інспектора (офіцера-рятувальника громади) проводиться з метою набуття знань, умінь та практичних навичок щодо форм та методів роботи органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, діяльність яких направлена на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів та населених пунктів.

Навчальна практика для курсантів проводиться за місцем розподілу випускників, що необхідно для вивчення ділових, моральних і особистих якостей здобувачів вищої освіти з метою вирішення питання щодо їх найбільш доцільного використання у практичній роботі, особливо в умовах воєнного стану.

Для студентів та здобувачів заочної форми навчання навчальну практику можливо проходити в організаціях, підприємствах, установах на посадах, діяльність яких пов'язана із забезпеченням пожежної безпеки об'єктів.

В такому випадку планування навчальної практики здійснюється відповідно до напрямку діяльності організацій, підприємств та установ.

Завдання:

- ознайомлення здобувачів з порядком виконання посадових обов'язків на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності за основними напрямками здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- ознайомлення з порядком та особливостями виконання посадових обов'язків провідного інспектора, здійснення заходів державного нагляду (контролю), проведення попередніх перевірок заяв та повідомлень про пожежі, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з населенням та ін.

- формування і вдосконалення у здобувачів професійних навичок і вмінь;

- підтримання інтересу здобувачів до вибраної професії працівника ДСНС України;

- виховання розуміння необхідності постійного удосконалення знань та творчого застосування їх у практичній діяльності;

- глибоке і всебічне вивчення ділових і моральних якостей здобувачів для раціонального їх використання у практичній роботі.

У результаті проходження навчальної практики здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- законодавчих актів, вимог статутів, наказів та інших документів, які регламентують роботу органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- форм і методів організації роботи органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів різних форм власності;
- структури, функцій та основних завдань ДСНС України у напрямку державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;
- порядку організації та проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки на об'єктах нагляду;
- порядку організації та проведення навчань з питань пожежної безпеки;
- оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення;
- порядку проведення перевірок заяв та повідомлень про пожежі;
- порядку обліку пожеж та їх наслідків.

уміння/навички:

- виявляти порушення вимог норм та правил пожежної безпеки під час здійснення заходів державного нагляду (контролю);
- складати відповідні документи та матеріали для здійснення заходів державного нагляду (контролю) та за їх результатами;
- самостійно працювати з нормативно-правовими актами, навчальною та науково-технічною літературою;
- організовувати та проводити заходи інформаційно-роз'яснювальної роботи (виступи) з питань пожежної та техногенної безпеки з різними категоріями населення;
- вміти складати матеріали про адміністративне правопорушення;
- готувати матеріали для звернення до суду;
- оформляти матеріали за результатами перевірок заяв та повідомлень про пожежі.

комунікації:

- оцінювати відповідність стану пожежної та техногенної безпеки об'єкта відповідно до вимог нормативно-правових актів;
- застосовувати вимоги нормативних документів з питань пожежної та техногенної безпеки до об'єктів незалежно від їх форми власності та виду діяльності.

відповідальність та автономію:

- оформляти та оцінювати результати перевірки об'єкта щодо дотримання (виконання) встановлених законодавством вимог пожежної та техногенної безпеки;
- рекомендувати оптимальні способи забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів;
- кваліфіковано застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Зміст програми навчальної практики на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної ГУ ДСНС України в областях та м. Києві представлений у відповідній таблиці:

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1.	Вивчити:	
1.1.	<p>Основні положення нормативно-правових актів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 року № 5403-VI; - Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X; - Закону України від 05.04.2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; - Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV; - Закону України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 року № 1882-IX. - Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР; - Постанови КМУ від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій»; - Постанови КМУ від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386); - Постанови КМУ від 05.09.2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій»; - Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей»; - Постанови КМУ від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки»; - Постанови КМУ від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у над- 	Відмітка у щоденнику

- звичайних ситуаціях»;
- Постанови КМУ від 28.12.2016 року № 1069 «Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд»;
 - Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»;
 - Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 315 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони»;
 - Постанови КМУ від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»;
 - Постанови КМУ від 09.10.2020 р. № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури»;
 - Наказу МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення»;
 - Наказу МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів»;
 - Наказу МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»;
 - Наказу МВС України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами»;
 - Наказу ДСНС України від 20.12.2024 року № 1372 «Про визначення державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки»
 - Наказу ДСНС України від 22.04.2024 року № 468 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі»;
 - Наказу ДСНС України від 16.08.2017 року № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків»;
 - Наказу ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок»;
 - Наказу ДСНС України від 23.06.2025 року № НС-705 «Про

	<p>затвердження Основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»;</p> <p>-Наказу ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»;</p> <p>-Наказу ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»;</p> <p>-Наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;</p> <p>-Наказу МОН від 10.02.2023 року № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».</p>	
1.2.	Характеристику району (громади), закріпленої за підрозділом.	Основне занотувати у щоденнику
1.3.	Положення про районне управління цивільного захисту та превентивної діяльності ГУ ДСНС в області, його відділи та сектори.	Відмітка у щоденнику
1.4.	Планування роботи в підрозділі за основними напрямками діяльності. Планування роботи провідного інспектора.	Занотувати у щоденнику
1.5.	Посадові обов'язки (посадову інструкцію) провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності.	Відмітка у щоденнику
1.6.	Основні обов'язки уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами.	Відмітка у щоденнику
1.7.	Порядок взяття на облік нового об'єкта нагляду. Порядок планування заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
1.8.	Порядок ведення та зберігання справ по об'єктам нагляду, а також порядок формування єдиної справи розпорядчих документів.	Занотувати у щоденнику
1.9.	Порядок застосування адміністративних санкцій до правопорушників та застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту через адміністративний суд.	Основне занотувати у щоденнику

1.10.	Ведення обліку та складання матеріалів за фактами пожеж.	
1.11.	Стан роботи з проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи на об'єктах щодо навчання громадян, робітників та службовців правилам пожежної безпеки.	Основне занотувати у щоденнику
1.12.	Керівні документи, що регламентують порядок подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.	Відмітка у щоденнику
1.13.	Форми звітності підрозділу за основними напрямками діяльності. Порядок їх складання та терміни подання.	Занотувати у щоденнику
1.14.	Порядок ідентифікації вибухонебезпечних предметів та алгоритм дій у разі їх виявлення.	Занотувати у щоденнику
1.15.	Порядок розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
1.16.	Місце розташування укриття на випадок повітряної тривоги, порядок слідування та перебування в ньому.	Занотувати у щоденнику
2.	Ознайомитись з особливостями:	
2.1.	Складання посадових інструкцій та розподілу функціональних обов'язків між офіцерами - рятувальниками громад, а також порядок їх закріплення за громадами.	Занотувати у щоденнику
2.2.	Складання та виконання плануючих документів районного управління (відділу, сектору) на відповідний період.	Занотувати у щоденнику
2.3.	Взаємодії з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів району.	Основне занотувати у щоденнику
2.4.	Утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної та місцевої пожежної охорони.	Основне занотувати у щоденнику
2.5.	Взаємодії з органами внутрішніх справ з питань проведення розслідування у справах про пожежі.	Основне занотувати у щоденнику
2.6.	Взаємодії підрозділів ДСНС України з іншими органами державного нагляду (контролю)	Примірник плану взаємодії
2.7.	Організації забезпечення пожежної безпеки, а також безпеки та стійкості на об'єктах критичної інфраструктури.	Відмітка у щоденнику
2.8.	Забезпечення пожежної та техногенної безпеки на об'єктах підвищеної небезпеки.	Відмітка у щоденнику
2.9.	Проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та оформлення її результатів.	Відмітка у щоденнику
2.10.	Складання та подання звітів за основними напрямками діяльності (види, форми, терміни тощо).	Відмітка у щоденнику
2.11.	Здійснення нормативно-технічної роботи в підрозділі.	Відмітка у щоденнику

2.12.	Підготовки та надання технічних умов до інженерного забезпечення об'єктів будівництва щодо пожежної та техногенної безпеки	Відмітка у щоденнику
2.13.	Функціонування: - порталу Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва; - Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; - порталу електронних послуг ДСНС України; - інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).	Занотувати у щоденнику
2.14.	Розрахунку (визначення) ступеня ризику об'єкта суб'єкта господарювання від провадження господарської діяльності у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
2.15.	Складання необхідних матеріалів для подальшого їх направлення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту у порядку, встановленому законом.	Занотувати у щоденнику
2.16.	Складання аналізу діяльності підрозділу за відповідними напрямками роботи.	Занотувати у щоденнику
2.17.	Здійснення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану.	Занотувати у щоденнику
2.18.	Порядку розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з питань що входить до компетенції районного управління.	Занотувати у щоденнику
2.19.	Створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти відповідного регіону (області, району, міста) а також порядок функціонування мобільного класу безпеки за його наявності.	Занотувати у щоденнику
3.	Вивчити досвід:	
3.1.	Підготовки інформацій до органів державної влади та місцевого самоврядування, адміністрації об'єкту, тощо про стан пожежної та техногенної безпеки об'єктах району.	Один примірник інформації
3.2.	Взаємодії з органами внутрішніх справ щодо проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, а також складання відповідних матеріалів та формування «Справи про пожежу».	Відмітка у щоденнику
3.3.	Застосування офіцерами-рятувальниками громад передових та ефективних форм і методів інформаційно-роз'яснювальної роботи.	Відмітка у щоденнику

3.4.	Взаємодії з районними управліннями (відділами) освіти та науки з питань організації роботи з дружинами юних рятувальників-пожежних.	Відмітка у щоденнику
3.5.	Підготовки матеріалів за результатами розгляду листів, пропозицій, скарг і заяв громадян, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної та техногенної безпеки.	Відмітка у щоденнику
3.6.	Моніторингу екосистем з використанням БПЛА для запобігання надзвичайним ситуаціям	Відмітка у щоденнику
4.	Практично виконати:	
4.1.	За можливості взяти участь у проведенні заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки об'єкта з оформленням відповідних матеріалів за її результатами (за планом керівника практики).	Матеріали згідно із завданням на кваліфікаційну роботу
4.2.	Розробити план-конспект та провести бесіду на протипожежну тематику з робітниками та службовцями об'єкта	План-конспект
4.3.	Оформити:	Надати копії складених документів (1-2 примірники, за рішенням керівника практики)
	- наказ на проведення заходу державного нагляду (контролю);	Не менше 5-ти заходів державного нагляду (контролю)
4.4.	- повідомлення про проведення заходу державного нагляду (контролю);	
	- посвідчення на проведення заходу державного нагляду (контролю);	
	- акт, складений за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки;	
	- акт, складений стосовно неможливості здійснення заходу державного нагляду (контролю) (у разі не проведення заходу);	
	- припис про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки;	
	- єдину справу розпорядчих документів.	
	За можливості внести до Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) результати проведених заходів державного нагляду (контролю) (виключно під контролем керівника практики), або ознайомитися з детальним	

	порядком внесення до ІАС інформації про заходи державного нагляду (контролю).	
4.5.	Оформити матеріали по справі про адміністративне правопорушення (за вибором керівника практики, але не менше, ніж за трьома статтями КУпАП).	Надати копії складених документів
4.6.	Під час проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи або інших превентивних заходів розповсюджувати інформацію стосовно створення і функціонування класів безпеки у закладах освіти, а також залучення дітей та підлітків до Руху юних пожежних-рятувальників.	Відмітка у щоденнику
5.	Взяти участь	
5.1.	За можливості у проведенні заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки об'єкту будівництва (за рішенням керівника практики).	Копії документів
5.2.	Здійснити виїзд та розслідування факту пожежі у складі слідчо-оперативної групи підрозділів Національної поліції (за вибором та рішенням керівника практики).	Копії матеріалів справи (1-2 прим.)

Примітка: перелік питань, які повинні бути розглянуті здобувачами вищої освіти під час проходження навчальної практики, в окремих випадках (з подальшими роз'ясненнями в звіті), може бути зміненим виходячи із специфіки діяльності підрозділу. Для здобувачів, які проходять практику на підприємствах, в установах, організаціях підприємств – з урахуванням діяльності об'єкта. Також можуть бути доповнені за рішенням керівника практики від гарнізонів відповідно до освітніх результатів навчання та з урахуванням ситуації в районі під час дії воєнного стану.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1.	Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» підготовки здобувачів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в галузі знань К Безпека та оборона, спеціальність К8 Пожежна безпека. Черкаси: НУЦЗ України, 2025. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/osvitni_programi/2025/b/pb.pdf
2.	Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3.	Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
4.	Наказ МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-20#Text
5.	Наказ НУЦЗ України від 19.06.2025, № 364 «Про затвердження Положення

	про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України».
--	--

Законодавчі акти та розпорядчі документи:

1.	Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 року № 5403-VI.
2.	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8074-10.
3.	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 року № 877-V.
4.	Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV.
5.	Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 року № 2245-III.
6.	Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 року № 1882-IX.
7.	Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР.
8.	Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI.
9.	Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
10.	Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей».
11.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 року № 5 «Про затвердження Типового положення про відомчу пожежну охорону».
12.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій».
13.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386).
14.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки».
15.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
16.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»

17.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 315 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
18.	Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»
19.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 року № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури».
20.	Наказ МВС України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами».
21.	Наказ МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення» (із змінами, внесеними Наказом ДСНС від 02.06.2025 р. № 370).
22.	Наказ МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів».
23.	Наказ МВС України від 05.12.2019 року № 1021 «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням».
24.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 183 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
25.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 184 «Про затвердження порядку підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони».
26.	Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»
27.	Наказ МВС України від 21.11.2023 року № 945 «Про затвердження Типового положення про службу пожежної безпеки».
28.	Наказ ДСНС України від 19.03.2024 № 311 «Про деякі питання розрахунку витрат на гасіння пожежі»
29.	Наказ ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок» (в редакції наказу ДСНС України від 14.11.2022 року № 644)»
30.	Наказ ДСНС України від 23.06.2025 року № НС-705 «Про затвердження Основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»
31.	Наказ ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основ-

	них вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»
32.	Наказ ДСНС України від 18.08.2017 року № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків»
33.	Наказ ДСНС України від 20.12.2024 року № 1372 «Про визначення державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки»
34.	Наказ ДСНС України від 11.06.2025 року № 657 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі уповноваженими посадовими особами ДСНС»
35.	Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
36.	Наказ ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»

Допоміжна:

1.	ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять
2.	ДСТУ 8828:2019. Пожежна безпека. Загальні положення.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний портал Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>;
4. Офіційний портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
5. Офіційний портал Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>
6. Офіційний портал Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>
7. Офіційний портал НУЦЗ України. URL: <https://nuczu.edu.ua/ukr/>
8. Електронна бібліотека закладів вищої освіти ДСНС України. URL: <https://elibrary.net.ua/>

**ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (СТАЖУВАННЯ) НА ПОСАДІ
ПРОВІДНОГО
ІНСПЕКТОРА ВІДДІЛУ (СЕКТОРУ) РАЙОННОГО УПРАВЛІННЯ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Мета та завдання навчальної практики

Виробнича практика на посаді провідного інспектора проводиться з метою удосконалення знань, умінь та практичних навичок щодо форм та методів роботи органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, діяльність яких направлена на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів та населених пунктів.

Виробнича практика для курсантів проводиться за місцем розподілу випускників, що необхідно для вивчення ділових, моральних і особистих якостей здобувачів вищої освіти з метою вирішення питання щодо їх найбільш доцільного використання у практичній роботі, особливо в умовах воєнного стану.

Для студентів та здобувачів заочної форми навчання виробничу практику (стажування) можливо проходити в організаціях, підприємствах, установах на посадах, діяльність яких пов'язана із забезпеченням пожежної безпеки об'єктів.

В такому випадку планування виробничої практики (стажування) здійснюється відповідно до напрямку діяльності організацій, підприємств та установ.

Завдання:

- розуміння здобувачами порядку та особливостей виконання посадових обов'язків на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності за основними напрямками здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- виконання посадових обов'язків провідного інспектора за основними функціональними напрямками діяльності щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю), проведення попередніх перевірок заяв та повідомлень про пожежі, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з населенням та ін.

- формування і вдосконалення у здобувачів професійних навичок і вмінь;

- підтримання інтересу здобувачів до вибраної професії працівника ДСНС України;

- виховання розуміння необхідності постійного удосконалення знань та творчого застосування їх у практичній діяльності;

- глибоке і всебічне вивчення ділових і моральних якостей здобувачів для раціонального їх використання у практичній роботі.

У результаті проходження виробничої практики (стажування) здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- законодавчих актів, вимог статутів, наказів та інших документів, які регламентують роботу органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- форм і методів організації роботи органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів різних форм власності;

- структури, функцій та основних завдань ДСНС України у напрямку державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки;

- порядку організації наглядово-профілактичної діяльності на об'єктах різного призначення;

- порядку організації та проведення спеціального навчання з питань пожежної безпеки;

- порядку оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення

- порядку проведення попередніх перевірок заяв та повідомлень про пожежі.

уміння/навички:

- виявляти порушення вимог норм та правил пожежної безпеки під час здійснення заходів державного нагляду (контролю);

- складати відповідні документи та матеріали за результатами здійснення заходів державного нагляду (контролю);

- працювати з нормативно-правовими актами, навчальною та науково-технічною літературою;

- організовувати та проводити виступи з питань пожежної та техногенної безпеки з різними категоріями населення;

- складати матеріали про адміністративне правопорушення;

- оформляти матеріали за результатами перевірок заяв та повідомлень про пожежі.

комунікації:

- оцінювати відповідність стану пожежної та техногенної безпеки об'єкта відповідно до вимог нормативно-правових актів;

- застосовувати вимоги нормативних документів з питань пожежної та техногенної безпеки до об'єктів незалежно від їх форми власності та виду діяльності.

відповідальність та автономію:

- оформляти та оцінювати результати перевірки об'єкта щодо дотримання (виконання) встановлених законодавством вимог пожежної та техногенної безпеки;

- рекомендувати оптимальні способи забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єкта;

- кваліфіковано застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Зміст програми виробничої практики (стажування) на посаді провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності ГУ ДСНС України в областях та м. Києві представлений у відповідній таблиці:

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1.	Вивчити:	
1.1.	Основні положення нормативно-правових актів: - Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 року №	

<p>5403-VI;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X; -Закону України від 05.04.2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; -Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV; -Закону України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 року № 1882-IX. -Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР; -Постанови КМУ від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій»; -Постанови КМУ від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386); -Постанови КМУ від 05.09.2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій»; -Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей»; -Постанови КМУ від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки»; -Постанови КМУ від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»; -Постанови КМУ від 28.12.2016 року № 1069 «Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд»; -Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»; -Постанови КМУ від 07.04.2023 року № 315 «Про затвер- 	<p>Відмітка у щоденнику</p>
---	---------------------------------

- дження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони»;
- Постанови КМУ від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»;
 - Постанови КМУ від 09.10.2020 р. № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури»;
 - Наказу МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення»»;
 - Наказу МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів»;
 - Наказу МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»;
 - Наказу МВС України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами»;
 - Наказу ДСНС України від 20.12.2024 року № 1372 «Про визначення державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки»
 - Наказу ДСНС України від 22.04.2024 року № 468 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі»;
 - Наказу ДСНС України від 16.08.2017 року № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків»;
 - Наказу ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок»;
 - Наказу ДСНС України від 23.06.2025 року № НС-705 «Про затвердження Основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»;
 - Наказу ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»;
 - Наказу ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»;
 - Наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі Ук-

	раїни від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; -Наказу МОН від 10.02.2023 року № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».	
1.2.	Характеристику району (громади), закріпленої за підрозділом.	Основне занотувати у щоденнику
1.3.	Положення про районне управління цивільного захисту та превентивної діяльності ГУ ДСНС в області, його відділи та сектори.	Відмітка у щоденнику
1.4.	Планування роботи в підрозділі за основними напрямками діяльності. Планування роботи провідного інспектора.	Занотувати у щоденнику
1.5.	Посадові обов'язки (посадову інструкцію) провідного інспектора відділу (сектору) районного управління цивільного захисту та превентивної діяльності.	Відмітка у щоденнику
1.6.	Основні обов'язки уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами.	Відмітка у щоденнику
1.7.	Порядок взяття на облік нового об'єкта нагляду. Порядок планування заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
1.8.	Порядок ведення та зберігання справ по об'єктам нагляду, а також порядок формування єдиної справи розпорядчих документів.	Занотувати у щоденнику
1.9.	Порядок застосування адміністративних санкцій до правопорушників та застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту через адміністративний суд.	Основне занотувати у щоденнику
1.10.	Ведення обліку та складання матеріалів за фактами пожеж.	
1.11.	Стан роботи з проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи на об'єктах щодо навчання громадян, робітників та службовців правилам пожежної безпеки.	Основне занотувати у щоденнику
1.12.	Керівні документи, що регламентують порядок подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.	Відмітка у щоденнику
1.13.	Форми звітності підрозділу за основними напрямками діяльності. Порядок їх складання та терміни подання.	Занотувати у щоденнику

1.14.	Порядок ідентифікації вибухонебезпечних предметів та алгоритм дій у разі їх виявлення.	Занотувати у щоденнику
1.15.	Порядок розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
1.16.	Місце розташування укриття на випадок повітряної тривоги, порядок слідування та перебування в ньому.	Занотувати у щоденнику
2.	Ознайомитись з особливостями:	
2.1.	Складання посадових інструкцій та розподілу функціональних обов'язків між офіцерами - рятувальниками громад, а також порядок їх закріплення за громадами.	Занотувати у щоденнику
2.2.	Складання та виконання плануючих документів районного управління (відділу, сектору) на відповідний період.	Занотувати у щоденнику
2.3.	Взаємодії з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єктів району.	Основне занотувати у щоденнику
2.4.	Утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної та місцевої пожежної охорони.	Основне занотувати у щоденнику
2.5.	Взаємодії з органами внутрішніх справ з питань проведення розслідування у справах про пожежі.	Основне занотувати у щоденнику
2.6.	Взаємодії підрозділів ДСНС України з іншими органами державного нагляду (контролю)	Примірник плану взаємодії
2.7.	Організації забезпечення пожежної безпеки, а також безпеки та стійкості на об'єктах критичної інфраструктури.	Відмітка у щоденнику
2.8.	Забезпечення пожежної та техногенної безпеки на об'єктах підвищеної небезпеки.	Відмітка у щоденнику
2.9.	Проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та оформлення її результатів.	Відмітка у щоденнику
2.10.	Складання та подання звітів за основними напрямками діяльності (види, форми, терміни тощо).	Відмітка у щоденнику
2.11.	Здійснення нормативно-технічної роботи в підрозділі.	Відмітка у щоденнику
2.12.	Підготовки та надання технічних умов до інженерного забезпечення об'єктів будівництва щодо пожежної та техногенної безпеки	Відмітка у щоденнику
2.13.	Функціонування: - порталу Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва; - Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; - порталу електронних послуг ДСНС України; - інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (ко-	Занотувати у щоденнику

	нтролю).	
2.14.	Розрахунку (визначення) ступеня ризику об'єкта суб'єкта господарювання від провадження господарської діяльності у сфері техногенної та пожежної безпеки.	Занотувати у щоденнику
2.15.	Складання необхідних матеріалів для подальшого їх направлення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатації будівель, споруд, окремих приміщень, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту у порядку, встановленому законом.	Занотувати у щоденнику
2.16.	Складання аналізу діяльності підрозділу за відповідними напрямками роботи.	Занотувати у щоденнику
2.17.	Здійснення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану.	Занотувати у щоденнику
2.18.	Порядку розгляду запитів, листів, пропозицій, заяв та скарг громадян, державних органів, юридичних та фізичних осіб з питань що входить до компетенції районного управління.	Занотувати у щоденнику
2.19.	Створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти відповідного регіону (області, району, міста) а також порядок функціонування мобільного класу безпеки за його наявності.	Занотувати у щоденнику
3.	Вивчити досвід:	
3.1.	Підготовки інформацій до органів державної влади та місцевого самоврядування, адміністрації об'єкту, тощо про стан пожежної та техногенної безпеки об'єктах району.	Один примірник інформації
3.2.	Взаємодії з органами внутрішніх справ щодо проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, а також складання відповідних матеріалів та формування «Справи про пожежу».	Відмітка у щоденнику
3.3.	Застосування офіцерами-рятувальниками громад передових та ефективних форм і методів інформаційно-роз'яснювальної роботи.	Відмітка у щоденнику
3.4.	Взаємодії з районними управліннями (відділами) освіти та науки з питань організації роботи з дружинами юних рятувальників-пожежних.	Відмітка у щоденнику
3.5.	Підготовки матеріалів за результатами розгляду листів, пропозицій, скарг і заяв громадян, юридичних та фізичних осіб з питань пожежної та техногенної безпеки.	Відмітка у щоденнику
3.6.	Моніторингу екосистем з використанням БПЛА для запобігання надзвичайним ситуаціям	Відмітка у щоденнику
4.	Практично виконати:	
4.1.	За можливості взяти участь у проведенні заходів державного	Матеріали

	нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки об'єкта з оформленням відповідних матеріалів за її результатами (за планом керівника практики).	згідно із завданням на кваліфікаційну роботу
4.2.	Розробити план-конспект та провести бесіду на протипожежну тематику з робітниками та службовцями об'єкта	План-конспект
4.3.	Оформити:	Надати копії складених документів (1-2 примірники, за рішенням керівника практики)
	- наказ на проведення заходу державного нагляду (контролю);	Не менше 5-ти заходів державного нагляду (контролю)
4.4.	- повідомлення про проведення заходу державного нагляду (контролю);	
	- посвідчення на проведення заходу державного нагляду (контролю);	
	- акт, складений за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки;	
	- акт, складений стосовно неможливості здійснення заходу державного нагляду (контролю) (у разі не проведення заходу);	
	- припис про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки;	
	- єдину справу розпорядчих документів.	
	За можливості внести до Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) результати проведених заходів державного нагляду (контролю) (виключно під контролем керівника практики), або ознайомитися з детальним порядком внесення до ІАС інформації про заходи державного нагляду (контролю).	
4.5.	Оформити матеріали по справі про адміністративне правопорушення (за вибором керівника практики, але не менше, ніж за трьома статтями КУпАП).	Надати копії складених документів
4.6.	Під час проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи або інших превентивних заходів розповсюджувати інформацію стосовно створення і функціонування класів безпеки у закладах освіти, а також залучення дітей та підлітків до Руху юних пожежних-рятувальників.	Відмітка у щоденнику

5.	Взяти участь	
5.1.	За можливості у проведенні заходів державного нагляду (контролю) щодо додержання (виконання) вимог нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки об'єкту будівництва (за рішенням керівника практики).	Копії документів
5.2.	Здійснити виїзд та розслідування факту пожежі у складі слідчо-оперативної групи підрозділів Національної поліції (за вибором та рішенням керівника практики).	Копії матеріалів справи (1-2 прим.)

Примітка: перелік питань, які повинні бути розглянуті здобувачами вищої освіти під час проходження виробничої практики (стажування), в окремих випадках (з подальшими роз'ясненнями, відображеними в звіті), може бути зміненим або доповненим виходячи із специфіки діяльності підрозділу. Для здобувачів, які проходять практику на підприємствах, в установах, організаціях підприємств – з урахуванням діяльності об'єкта. Також питання можуть бути доповнені за рішенням керівника практики від гарнізонів відповідно до освітніх результатів навчання та з урахуванням ситуації в районі під час дії воєнного стану.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1.	Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» підготовки здобувачів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в галузі знань К Безпека та оборона, спеціальність К8 Пожежна безпека. Черкаси: НУЦЗ України, 2025. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnist/osvitni_programi/2025/b/pb.pdf
2.	Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3.	Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
4.	Наказ МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-20#Text
5.	Наказ НУЦЗ України від 19.06.2025 року № 364 «Про затвердження Положення про практичну підготовку здобувачів освіти Національного університету цивільного захисту України».

Законодавчі акти та розпорядчі документи:

1.	Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 року № 5403-VI.
2.	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8074-10.
3.	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері

	господарської діяльності» від 05.04.2007 року № 877-V.
4.	Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року № 2806-IV.
5.	Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 року № 2245-III.
6.	Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 року № 1882-IX.
7.	Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року № 393/96-ВР.
8.	Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI.
9.	Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 року № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
10.	Постанови КМУ від 24.05.2017 року № 387 «Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей».
11.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 року № 5 «Про затвердження Типового положення про відомчу пожежну охорону».
12.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 715 «Про затвердження Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій».
13.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2003 року № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386).
14.	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 року № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки».
15.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06. 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
16.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 314 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони»
17.	Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 року № 315 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
18.	Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 року № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки»
19.	Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 року № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури».
20.	Наказ МВС України від 24.07.2017 року № 621 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з над-

	звичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами».
21.	Наказ МВС України від 27.07.2016 року № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення» (із змінами, внесеними Наказом ДСНС від 02.06.2025 р. № 370).
22.	Наказ МВС України від 17.01.2019 року № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів».
23.	Наказ МВС України від 05.12.2019 року № 1021 «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням».
24.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 183 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони».
25.	Наказ МВС України від 13.03.2023 року № 184 «Про затвердження порядку підготовки, перепідготовки членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони».
26.	Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»
27.	Наказ МВС України від 21.11.2023 року № 945 «Про затвердження Типового положення про службу пожежної безпеки».
28.	Наказ ДСНС України від 19.03.2024 № 311 «Про деякі питання розрахунку витрат на гасіння пожежі»
29.	Наказ ДСНС України від 18.02.2022 року № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок» (в редакції наказу ДСНС України від 14.11.2022 року № 644)»
30.	Наказ ДСНС України від 23.06.2025 року № НС-705 «Про затвердження Основних обов'язків уповноважених посадових осіб територіальних органів ДСНС, закріплених за територіальними громадами»
31.	Наказ ДСНС України від 28.02.2024 року № 201 «Про затвердження Основних вимог щодо заповнення картки обліку адміністративного правопорушення»
32.	Наказ ДСНС України від 18.08.2017 року № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків»
33.	Наказ ДСНС України від 20.12.2024 року № 1372 «Про визначення державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки»
34.	Наказ ДСНС України від 11.06.2025 року № 657 «Про організацію перевірок заяв та повідомлень про пожежі уповноваженими посадовими особами ДСНС»

35.	Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 03.07.2017 року № 961 «Про затвердження Порядку формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
36.	Наказ ДСНС України від 19.12.2024 року № 1361 «Про ведення документообігу при здійсненні перевірок та обстежень»

Допоміжна:

1.	ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять
2.	ДСТУ 8828:2019. Пожежна безпека. Загальні положення.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний портал Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>;
4. Офіційний портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
5. Офіційний портал Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>
6. Офіційний портал Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>
7. Офіційний портал НУЦЗ України. URL: <https://nuczu.edu.ua/ukr/>
8. Електронна бібліотека закладів вищої освіти ДСНС України. URL: <https://elibrary.net.ua/>

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник _____
(найменування підрозділу бази практики)

_____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

« ____ » _____ 20__ року

М П

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики, підрозділ, посада, на якій проводиться практика)

здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

інститут _____

освітній рівень _____

спеціальність _____

освітня програма _____

_____ курс, навчальна група _____

Прибув у підрозділ

(повна назва підрозділу бази практики)

« _____ » _____ 20__ року

М П

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підрозділу

(повна назва підрозділу)

« _____ » _____ 20__ року

М П

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний план проходження практики

№ з/п	Найменування заходів	Строк виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4

Практикант

_____ (спеціальне звання, за наявності)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Керівник практики

_____ (посада керівника практики від бази практики)

_____ (спеціальне звання, за наявності)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

_____ (надається загальна оцінка здобувача освіти з обов'язковим виставленням оцінки за п'ятибальною шкалою)

**Керівник бази практики
(структурного підрозділу бази практики)**

_____ (найменування бази практики, структурного підрозділу бази практики)

_____ (спеціальне звання, за наявності)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

« _____ » _____ 20__ року

М П

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник _____
(найменування підрозділу бази практики)

_____ Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

« ____ » _____ 20__ року

М П

Звіт

про проходження практики
здобувачем групи _____, __-го курсу
Національного університету цивільного захисту України

(прізвище, ім'я та по батькові)

(підрозділ та посада, на якій проводиться практика)

У звіті зазначається:

- ✓ назва підрозділу, його коротка характеристика;
- ✓ підсумки виконання програми практики (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- ✓ висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики;
- ✓ труднощі і недоліки, які були за період проходження практики, недостатність у знаннях, отриманих під час навчання;
- ✓ обґрунтовані пропозиції (якщо такі є) щодо покращання організації практики.

Склав:

здобувач _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ року

Пропозиції від керівництва підрозділу (керівника практики) бази практики щодо вдосконалення організації практики; відмітка про виконання календарного плану проходження практики.

Керівник практики _____
(спеціальне звання, за наявності) (підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ року